



Для місцевих виборів повернуть «мажоритарку»?

Необхідність зміни пропорційної системи підтримали більшість учасників парламентських слухань на тему: «Реформування законодавства про місцеві вибори в інтересах територіальних громад». Водночас вони наголосили: остаточний вибір формату виборчої системи залежить також від узгодженої позиції Президента, уряду та коаліції. Це стосується й визначення дати наступних виборів, на яких обиратимуть депутатів 12 тисяч 110 місцевих рад і 11 тисяч 517 сільських, селищних і міських голів.

Щоб в Україні відбулося цивілізоване політичне й партійне структурування, треба до рівня області включно повернути «мажоритарку», а народних депутатів обирати (як компроміс) за відкритими партійними списками. Для міських голів доцільно запровадити мажоритарну систему абсолютної більшості. Таку думку висловив Голова Верховної Ради Володимир Литвин, відкриваючи слухання. Він зазначив, що основна причина неефективності системи місцевого самоврядування полягає в механізмі її формування, визначеному Законом України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів».

Політик вважає, що процедура висування кандидатів у депутати на місцевих виборах за пропорційною

системою не відповідає Конституції України, бо звужує гарантоване частиною першою статті 38-ї Основного Закону право громадян бути обраними до органів місцевого самоврядування, адже його реалізація залежить від позитивного рішення партії чи блоку.

«Запровадження на місцевих виборах пропорційної системи фактично унеможливило оновлення влади, а тотальні закриті списки призводять до виключення в них людей, які не мають жодного стосунку до територіальної громади», – наголосив Володимир Литвин.

Перший заступник міністра регіонального розвитку та будівництва Микола Сорока озвучив позицію свого відомства: вибори до місцевих рад мають проводитися за змішаною (мажоритарною та пропорційною з відкритими партійними списка-

ми й вилученням виборчих блоків політичних партій із переліку суб'єктів виборчого процесу) системою. Це забезпечить більшу свободу вибору під час волевиявлення, а також підвищить відповідальність обраних депутатів перед громадою.

Заступник голови Комітету Верховної Ради з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Юрій Ключковський переконаний: запровадження змішаної системи виборів обласних і районних рад є неприйнятним, бо передбачає обрання частини депутатів у єдиному окрузі, що не відповідатиме конституційному статусу цих рад. Найдоцільнішим, на його думку, є повернення до мажоритарної системи багатомандатних виборчих округів, межі яких збігаються з межами територіальних громад на виборах районної ради чи з межами



районів і міст обласного значення на виборах обласної ради.

Принаймні остаточне рішення про зміну виборчої системи слід приймати після внесення змін до Конституції, що «упорядкували» б ситуацію зі строками проведення виборів місцевих рад і голів територіальних громад. Перший крок на цьому шляху Верховна Рада вже зробила, скерувавши 1 квітня цього року законопроект щодо нової редакції статті 141 Основного Закону до Конституційного Суду.

«Ми сподіваємося побачити висновки КС до закінчення цієї сесії парламенту, що дасть можливість проголосувати ініційовані новели вперше ще до літніх канікул. Тим самим буде відкрито шлях для остаточного прийняття змін до Конституції на початку осінньої сесії, що створить передумови для відновлення одночасності чергових місцевих виборів і їх проведення навесні 2011 року», – сказав Юрій Ключковський.

Член ЦВК Андрій Магера нагадав присутнім, що в уже напрацьованому проекті Виборчого кодексу, підготовленому групою народних депутатів і експертів на чолі з Юрієм Ключковським, пропонується відмовитися від пропорційної системи виборів депутатів усіх рад територіальних громад і повернутися до системи відносної більшості в одномандатних округах для депутатів сільських, селищних, міських і районних у містах рад та до системи відносної більшості в багатомандатних виборчих округах – для депутатів районних і обласних рад.

Віце-президент Асоціації міст України Мирослав Пітцик підтвердив: усі ключові пропозиції, висловлені мерами міст, враховано в проекті Виборчого кодексу. Справа за малим – підтримкою документа депутатським корпусом.

Голова підкомітету з питань виборчого законодавства та об'єднань громадян Комітету Верховної Ради з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Сергій Подгорний зазначив, що пропорційна система ще не вичерпала своїх можливостей. Наприклад, якщо громадян не задовольняє «відірваність» депутата від виборця, в законі про політичні партії можна зобов'язати партосередки забез-

печувати депкорпус громадськими приймальнями й відстежувати їхню роботу. Парламентарі також наголосив, що ніхто ніколи не намагався порівняти «якість» (ефективність) роботи депутатів, обраних за мажоритарною й пропорційною системами.

Голова Луганської обласної ради Володимир Пристюк вважає: маючи парламент, сформований на пропорційній основі, було б логічним зберегти нинішню систему виборів до місцевих рад, що з часом змусить партії налаштувати свої низові ланки на роботу з виборцями на місцях. У нашому суспільстві, проте, історично склалося так, що громадяни вбачають у депутатах міськради людину, до якої можна безпосередньо звернутися для розв'язання конкретних соціально-побутових проблем. За пропорційної системи такий зв'язок втрачається. Отже, виходом із ситуації є використання зміненої виборчої системи.

Володимир Пристюк запропонував також зменшити кількість мандатів у сільських і селищних радах. А в селах із населенням менш як тисяча осіб узагалі відмовитися від формування рад. Натомість варто надати необхідні повноваження голові, а також утворити на виборній основі ревізійну комісію для контролю за використанням бюджетних коштів.

Найемоційнішим на парламентських слуханнях був виступ Калінівського селищного голови з 24-річним стажем Григорія Пузана, який заявив, що «гірший спосіб формування влади на місцях, ніж нинішня, вигадати важко». Партійні фракції в радах вінохарактеризував як «закриті акціонерні товариства з обмеженою відповідальністю, а точніше, з цілковитою безвідповідальністю». І заявив: депутатами районних і обласних рад нині обираються люди, які «лише здогадуються» про проблеми сільських громад і цікавляться хіба що ласими шматками землі, які можна прихопити.

Закриваючи парламентські слухання, заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко наголосив, що виборчу систему мають визначити шляхом консенсусу, аби в підсумку країна отримала відповідального й професійного депутата місцевої

ради. Він зазначив: без узгодженої позиції Президента, уряду й коаліції парламент не ухвалить рішення з цього питання. Водночас має бути врахована думка опозиції та суспільства.

«Часу надзвичайно мало. Якщо ми на осінній сесії Верховної Ради не приймемо стратегічних рішень щодо реформування виборчої системи, то я не вірю, що вони взагалі колись будуть ухвалені», – зауважив Микола Томенко.

Голова Верховної Ради Володимир ЛИТВИН у ході робочої

поїздки до Харкова заявив, що місцеві вибори можуть відбутися 27 березня 2011 року. До цього часу парламентарії мають внести зміни до Основного Закону в частині уніфікації п'ятирічного терміну повноважень депутатів місцевих рад і міських, селищних та сільських голів.

«У разі, якщо Конституційний Суд не матиме зауважень до відповідного законопроекту, то вже у вересні Верховна Рада зможе остаточно затвердити ці зміни конституційною більшістю. Якщо вони будуть внесені у вересні, то в жовтні ніяк не можна провести вибори», – наголосив Володимир Литвин.

Коментуючи заяву очільника парламенту про можливе проведення

місцевих виборів у березні 2011 року, Президент Віктор ЯНУКОВИЧ зазначив: «Що стосується дати, то хочу сказати, що вибори, звичайно, повинні відбутися в конституційні терміни. Ми не повинні порушувати Основного Закону. Це моя принципова позиція. Однак я сьогодні говорив би так про це, як про основи, принципи, на яких мають відбутися ці вибори». На його думку, дуже важливо, щоб люди знали, кого вони обирають, а депутати були закріплені за територіями, несли відповідальність за стан місцевих справ, захищали права громади.